

Politični ogled.

Mariborski Nemci želijo za svoje mesto še eno žensko učiteljsko. Ena namreč že imajo, in ta zavod vodijo šolske sestre. A ravno katoliške redovnice kot voditeljice zavoda jih bodo v oči. Ustanovitev nepotrebnega zavoda bi stala ogromno svoto denarja in pred vsem bi morala dežela globoko poseči v žep. Kmetje pa bodo rekli, prej bomo regulirali Pesnico, Sotlo, Mislinjo, Dravinjo itd., in potem še vedno ne bomo dovolili, da se Mariborčanom zidajo nepotrebni zavodi. Kdor ima muhe, naj si jih sam odganja.

Katoliška kmetijska zveza za Srednje in Gornje Štajerske priredi v času od 22. dec. do 8. januarja deset zborovanj. Poslanci bodo poročali o svojem delovanju ter razglasili načrt za prihodnje svoje delovanje.

Katoliško vseučilišče. Nadškofje in škofje so izdali pastirsko pismo do avstrijskih katolikov, da pomagajo ustanoviti katoliško vseučilišče v Solnogradu.

Slovane tlačijo. Saksonska vlada je ukazala, da smejo Čehi in Poljaki na javnih zborovanjih govoriti le v nemškem jeziku. To je nemška pravičnost, če človek ne sme niti v jeziku govoriti, v katerem hoče in se mu ljubi. Pri največjih divjakih ne izdajejo tako nasilnih ukazov kakor zadnji čas na Nemškem.

Slovansko dobrotvorno društvo v Petrogradu namerava ustanoviti zavod za one slovanske dijake, ki bi se radi odgojili in izobrazili v ruskem glavnem mestu. Sprejemali bi se tudi ogerski in avstrijski slovanski dijaki.

V poljskem državnozbornem klubu je vedna vojska med načelnikom Javorskim in poslancem vitezom Kozlovskim. Javorski je vladen mož, ki se klanja vsaki vladi, ki se boji Nemcev, a vitez Kozlovski čuti z drugimi Slovani in želi, da imajo Poljaki nasproti vladi proste roke. A Kozlovski še ima v klubu le manjšino za seboj, za to se sliši, da misli odložiti poslanstvo ter pustiti staremu Javorskemu vse vajeti.

Vojska v Južni Afriki. Angleži so zadnjega dni ulovili burskega poveljnika Kruitzingerja, ki je ranjen obležal na bojnem polju s par drugimi Buri; izven tega dosegli so Angleži baje tudi nekatere druge male vspehe, katerim pa Krüger ne pripisuje nikake važnosti, marveč trdi, da je položaj v Južni Afriki neizpremenjen. Neki angleški viši dostojanstvenik, ki se nahaja v Južni Afriki, jako oestro obsoja način Kitchenerjevega bojevanja; pravi namreč, da so Buri nepremagljivi ter da bi bilo treba še 10 let vojevati in pol milijona vojakov, predno bi jih popolnoma premagali. Angleži nadalje pošiljajo novih čet v Južno Afriko. Tudi

način torej znajo ti najbolj prikriti svoje temeljne lastnosti. Dame (skupno ime za gospe in gospodične), ki prihajajo v kavarno, imajo take nazore, da bi se človek vsako minuto lahko parkrat z njimi skregal, ako bi ne vedel, da mora biti proti damam uljuden in dvorljiv. Včasih zabredejo v kavarno tudi mlade, kakor ogenj žive gospice. Prignala jih je radovednost in čez prag jim je pomagal stopiti pogum. Doma pa brezdvomno niso iz mesta, ampak z dežele ter ne poznajo mestnih navad. Vedejo se nerodno. Vidi se jim, da na teh tleh niso doma. Ko pijejo kavo, gledajo plaho okoli, zdaj smeh zadušijo, zdaj se zopet glasno zasmejejo, potem pa izginejo brzo na ulico.

Ni to celo življenje, ki se dogaja po kavarnah, a kos življenja je vendar.

Smešničar.

Odkritosrčno. Zdravnik vpraša bolnika, kako kaj diha. »I, tako, noter pa ven, ako sem pa na mrazu, pa še celo meglo diham!« odgovori bolnik.

smrtne obsodbe in eksekucije burskih ujetnikov Angleži pridno nadaljujejo. Nedavno so usmrtili že družega Bura, ki je imel slučajno isto ime, kakor jeden ustašev iz Kaplan-dije. Vsa dokazovanja, da on ni tisti ustaš, katerega mislijo Angleži, temveč burski državljani, bila so brezvspešna.

Norvežani napredujejo. Na Norveškem so za občinske volitve tudi ženske dobile volilno pravico. Prva taka volitev se je vršila te dni v Kristijaniji, glavnem mestu Norvegije. Ženske volivke so s svojimi kandidati toliko dosegle, da so bili premagani liberalci in radikalci. Izgubili so skoro vse mandate. V glavnem mestu je izgubila levice ravno polovico mandatov. Izmej 84 obč. odbornikov jih imajo sedaj konservativci 47, radikalci 16 in soc. demokratje 14 sedežev.

Dopisi.

Od slovensko-nemške meje. (Na delo za narod.) Zimski čas je tu, delo na polju miruje. Prišel je pa tudi čas, ko treba dati gospodarjem svoj račun. A treba bo dati tudi račun od letošnjega narodnega dela. Kak bo? Koliko se je storilo letošnje leto za narodni napredek obmejnih Slovencev? Ali smo si kaj priborili? To so pač važna vprašanja ter v resnici potrebna, da si jih natančneje ogledamo. Poglejmo najprvo delovanje naših društev.

Na Slov. Štajerskem imamo lepo število bralnih društev, katera imajo blagi namen izobraževati priprosti naš narod. Kako so kaj delovala bralna društva? Odgovor: Lepo število bralnih društev je zares živahno napredovalo; a žal še večje število je skozi celo leto, da celo v letošnjem vročem poletnem času, spalo trdo zimsko spanje. Ali ni to žalostna resnica? Saj je pred kratkim »Slovenski Gospodar« poročal o nekem bralnem društvu ob meji, ki se ziblje v sladkem spanju že celo leto. Tudi meni je znano isto društvo, znam pa tudi, zakaj da isto spi. Gotove osebe pri društvu se nočejo raznim nam nasprotnim faktorjem zameriti ter zategadelj ne dajo, da bi društvo pokazalo kaj agilne delavnosti. To je pribita resnica! Čuditi se le moramo, kako more društvo tako dremati, ko isto vendar gmotno dobro stoji, ima vrle ude, ki so voljni kaj storiti v prid društva ter v blagor naroda. Pa bodi dovolj tega. Mislim, da se bodo gg. pri društvu zavedli svoje dolžnosti.

Pa to društvo menda na Spod. Štajerskem ni edino, ki ne kaže nič življenja. Ko bi se vendar vsa bralna društva začela zavedati svoje lepe naloge! Poglejmo, kaj bi se vse lahko doseglo. Posebno v zimskem času. Ker nam nedostaja strokovnih kmetijskih šol (kakor jih imajo n. pr. na Danskem, Nizozemskem ter v Švediji), v katerih bi se naša mladina temeljito v vseh kmetijskih strokah izobraževala, bila bi pač takorekoč sveta dolžnost bralnih društev sklicevati v zimskem času večkrat gospodarskopolučne shode. Pred vsem, naj bi se naši kmetski mladeniči usposobili za svoj težavni poklic. Pa kako? S praktičnimi vajami v vseh narodnogospodarskih zadevah! Recimo: jedno nedeljo bi predaval kdo o praktičnem poljedelstvu, drugič spet o novem vinogradništvu, o umnem kletarstvu, živinoreji, gozdarstvu itd. Taki podučni shodi bi hitro zbudili vsestransko zanimanje, in ljudstvo bi se z veseljem posluževalo takih podučnih in prepotrebni zborovanj. Kako blagodejno bi to uplivalo na naše mladeniče! Kakor je vsakemu znano, si želi mladina zabave. A ker je premnogokrat ne dobi pri poštenih, pa jo išče drugod! Zategadelj je pač neobhodno potrebno, da se prirejajo tudi poštene narodne veselice, kjer bi se predstavljale gledališke igre ter prepevale narodne pesmi ter govori. Po nekod imajo ne ravno hvale vredno navado, da postavijo kot zadnjo točko veselice: ples. Opozarjam naša bralna društva,

da naj ples prepuste raje gostilničarjem, ker pri rajanju se pač ne širi in vzbuja niti verski, niti narodni čut.

Toliko za danes o bralnih društvih. — Kaj pa so storila naša politična društva? Tudi o teh se sme reči, da so le slabo životarila. »Slovensko društvo« mariborsko ni priredilo skoraj nič shodov, istotako so dremala več sli manj ostala politična društva. Ali gospodje rodoljubi-voditelji ne premislijo, kolike važnosti so za probudo naroda politični shodi in zborovanja? Nobena knjiga, noben, še tako navdušeno pisan časnik ne primore našemu narodu toliko do narodnega ponosa, kot navdušene ognjevitve besede govornikove. — Letošnje leto se nagiblje h koncu, nastopilo bode novo. Gospodje rodoljubi ter naša društva bi pač naj v novem letu bolj pazno gledala na to, da se narod naš navduši za boj za svoj obstanek. Pripomrimo mu do potrebne izobrazbe, da bode potem čil in jak ter ponosen vojeval našemu skupnemu narodnemu sovragu boj na vsej črti! Pri tem svetem delu pa nas naj vodi bratska sloga in le složen se bode naš narod otresel sovražnih krempljev in si pripomogel do gospodarskega samoosvojenja.

Branislav.

Galicija pri Celju. (Za spanost.)

Čudno se vam morda dozdeva, g. urednik, ker dobivate od vseh strani dopisov, da vam iz naše fare nihče nič ne poroča. Mislite morda, da je pri nas vse zaspano. Žal, da vam moram na to pritrditi; dočim se po drugih krajih mladeniči in moške zbirajo v društva kmetijska ali bralna, se pri nas prav slabo zanimajo za društveno življenje. Dne 15. dec. je bilo zborovanje Bralnega društva. Prišlo je pa tako malo ljudi, da se skoro ni moglo zborovati. Pravega rodoljuba mora pač srce boleti, če vidi tako malomarnost. Preteklo leto je imelo bralno društvo 23 udov. Bili so večina iz okolice Sv. Jungerti, namreč 18. Letos bodemo pa samo štjunbertani, ker po drugod se nič ne zanimajo za izobrazbo. Čudno pa je, da nekateri, ki so znani, kot posebno »zarukani«, rujejo proti našemu bralnemu, kakor tudi proti kmetijskemu društvu. To je pač duh »Štajerca«, v katerega so z vsot dušo vdani. »Štajerc« ne bo nobenega olikal; pač pa se pri nekaterih na prvi pogled pozna, kako so se navzeli otročje bedarije, da se s takimi že skoraj ne da več kaj pametnega dognati. Smešno je poslušati, kako taki ljudje hvalijo »Štajerca«, druge poštene liste pa grajajo. Za »Štajerca« imajo takoj denar, za bralno društvo se jim pa škoda zdi ene krone. Pa nič ne dé, če nočejo biti pri društvu; saj bodo imeli sami škodo. Olikali bi se lahko, a bodo ostali nevedneži in starokopitneži. Fantje pa, ki ste pristopili, le korajžni bodimo, če nas je malo, smo pa mi več vredni, ker smo pokazali, da se ne bojimo zaprek, če gre za dobro stvar. Bodimo zvesti svojim načelom ter delajmo z vsemi močmi za dobro stvar. Pokažimo našim faranom zgled. Z dobrim zgledom jih bodemo več pridobili, kot z besedo. Liste smo skenili naročiti sledeče: »Slov. Gospodarja«, »Naš Dom«, »Domovino«, »Domoljub« in »Vrtn. in Vinarski list«. Tudi knjig imamo nekaj, pa ne veliko, zato prosimo slovenske rodoljube, če bi nam kateri kaj daroval ali za odkup ponudil. Pristaviti še tudi moram, da so nam v preteklem letu pošiljali č. gosp. Ivan Košar, naš župnik, »Gospodarja« in »Svetilnik«, g. Jos. Klemenčič pa »Domovino« in »Slov. Gospodarja«, za kar jima izrekamo srčno zahvalo. Obljubila sta nam tudi za prihodnje leto svojo podporo. Društvo je sicer majhno po število, pa upamo, da bode veliko po delovanju, ker ima za prihodnje leto boljše osnovano delovanje. Naši nasprotniki pa bodo tudi prej ali slej sprevideli, da društvo ni ljudstvu na škodo, ampak v korist. Potem bodejo tudi sami radi prišli v naš tabor, kar bi bilo kmalu želeli. Tine Podgorski.